

КОМП'ЮТЕРНА ТОМОГРАФІЯ В ДІАГНОСТИЦІ ІНСУЛЬТІВ

В.М.Пашковський, О.О.Жуковський

Кафедра нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М.Савенка (зав. – проф. В.М.Пашковський) Буковинської державної медичної академії

Правильна і своєчасна діагностика гострих порушень мозкового кровообігу (ГПМК) має виключно важливе значення для вибору відповідної тактики лікування та прогнозування ймовірних наслідків [1,2]. На теперішньому етапі розвитку ангіоневрології зростає значення сучасних діагностичних методів, які дозволяють вивчати структуру мозку. Одним з таких методів є комп'ютерна рентгенівська томографія (КТ) [3,4].

Матеріал і методи. *Нами проведено КТ-обстеження 152 пацієнтів з ГПМК віком 46-72 років, з них 108 хворих з ішемічними (ІшІ), 44 – з геморагічними інсультами (ГІ). КТ-дослідження проведено за допомогою рентгенівського комп'ютерного томографа СРТ "Siemens" Somatom – CRX (Німеччина). Для отримання повної інформації про стан внутрішньочерепних утворень і структур головного мозку виконувалося по 10-12 зрізів. Комп'ютерні томограми оброблялися за єдиною методикою. Ураження речовини головного мозку за даними КТ відстежувалося такими характеристиками: ступінь підвищення або зниження коефіцієнта поглинання (КП), розміри вогнищ та їх кількість, локалізація вогнищ з детальним означенням утворень мозку, наявність і розповсюдження місцевого і загального набряку мозку, відношення вогнища до різних відділів шлуночкової системи.*

Результати дослідження та їх обговорення. Частота ІшІ за даними клінічних спостережень була найбільшою в басейні внутрішньої сонної артерії (86 хворих або 80% від загальної кількості обстежених), причому в басейні середньої мозкової артерії – у 80 хворих (75%), передньої мозкової – у 6-ти хворих (5%), задньої мозкової – 7 (6%). Стовбурова локалізація ураження спостерігалася у 13 хворих (12%), у мозочку – в 2 (2%) спостереженнях.

У перші 24 год виявлено 46% інфарктів з терміном виявлення ішемії у 20 год. На томограмах ішемія була представлена ділянками рівномірно знижених значень щільності речовини мозку. Середні величини томоденситометричних показників становили від +16 до +26 од. Хаунсфілда.

При аналізі вираженості набряку біля вогнища мозкового інсульту встановлено, що об'єм набряку зростає в гострому періоді протягом першого тижня після ГПМК. Темп приросту об'єму перифокального набряку зростає відповідно до збільшення об'єму інсульту.

Тяжкість перебігу мозкового інсульту була обумовлена також об'ємним впливом, що супроводжувався деформацією і дислокацією різноманітних структур головного мозку. Цей вплив призводив до безпосередньої здавлювальної дії вогнища півкульової локалізації на структури середньої лінії, лікворної системи, стовбур мозку і структури інтактної півкулі. У хворих із супратенторіальними інфарктами зміщення структур середньої лінії діагностовано в 63% випадків і становило в середньому 5,5 мм. Величина дислокації в першу чергу залежала від об'єму ішемічного ураження. Результати дослідження вказують на наявність зв'язку між об'ємом ураження та ступенем тяжкості хворих.

Також встановлено зв'язок між погіршенням стану хворого й об'ємом ішемічного ураження з появою геморагічного компонента. Частіше крововилив в ішемізовану тканину діагностувався на 3-5 день захворювання і з об'ємом інфаркту понад 40 см³. Через один-два місяці після ГПМК утворювалися постінфарктні кісти з роз-

ширенням прилеглого бокового шлуночка.

Комп'ютерна томографія залишається одним з найбільш ефективних методів діагностики церебральних крововиливів з позитивним результатом у 97% хворих [5]. Великий відсоток визначення геморагічних вогнищ обумовлений в основному високою поглинальною здатністю крові, що дає на томограмах ділянки підвищених значень щільності овально-круглої або неправильної форми, часто з нерівними контурами.

У гострому періоді ГІ зазначено зростання КП у ділянці вогнища. При крововиливі об'ємом понад 10 см³ тривалість гіперденсивної фази збільшувалася майже пропорційно до об'єму гематоми. Поперечне зміщення серединних структур мозку у хворих із крововиливами в гострому

періоді виявлено в 75% спостережень і становило в середньому 7,5 мм. Одночасно з боковим зміщенням мозку в гострому періоді у 84% випадків зазначено здавлення шлуночків, причому спостерігалася залежність від вихідного об'єму крововиливу.

Зовнішня і внутрішня гідроцефалія при ГІ виникала частіше в неушкодженій півкулі внаслідок оклюзії лікворопровідних шляхів і спостерігалася в 34% хворих. За нашими даними, гостра обструктивна гідроцефалія виникала частіше при медіальних або змішаних інтрацеребральних гематомах, особливо таламокапсулярної локалізації.

Висновок. Комп'ютерна томографія є корисним та інформативним методом діагностики гострих порушень мозкового кровообігу.

Література

1. Волошин П.В., Мерцалов В.С., Кочуева Е.В. Комп'ютерно-томографическая характеристика ликворно-гипертензионного синдрома у больных с нарушениями мозгового кровообращения, обусловленными гипертонической болезнью // Укр. вісн. психоневрології. – 1994. – Вип.3. – С. 37-38.
2. Верещакін Н.В., Борисенко В.В., Власенко А.Г. Мозговое кровообращение (современные методы исследования в клинической невропатологии). – М.: Медицина, 1993. – 208 с.
3. Сосудистые заболевания головного мозга / М.М.Одинак, А.А.Михайленко, Ю.С.Иванов, Г.Ф.Семен. – СПб.: Гиппократ, 1997. – 160 с.
4. Леонова Т.В. Компьютерная томография в диагностике субклинических очаговых ишемий головного мозга // Вестн. рентген. и радиол. – 1990. – № 5-6. – С. 34.
5. Малик Н.В. Клініко-комп'ютерно-томографічна характеристика наслідків мозкових інсультів: Автореф. дис... канд. мед. наук. – Хіарків, 1994. – 15 с.

COMPUTED TOMOGRAPHY IN THE DIAGNOSIS OF STROKES

V.M.Pashkovskyi, O.O.Zhukovskyi

Abstract. The authors have analyzed the data of a computer tomographic study of 152 patients with acute strokes. High informativeness of this method in diagnosing strokes and prognosticating probable consequences has been proved.

Key words: X-ray computed tomography, stroke.

Резюме. Проведено аналіз даних комп'ютерно-томографічного дослідження 152 пацієнтів з гострими порушеннями мозкового кровообігу. Доведено високу інформативність даного методу в діагностиці інсультів та прогнозуванні ймовірних наслідків.

Ключові слова: комп'ютерна рентгенівська томографія, інсульт.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

Надійшла 05.09.2002 р.